

Louis VOS, Mark DEREZ, Ingrid DEPRAETERE, Wivina VAN DER STEEN, *Studentenprotest in de jaren zestig. De Stoute jaren*. Uitg. Lannoo, Tielt 1988.

In de geschiedenis van de Vlaamse Beweging heeft de Leuvense universiteit vaak een grote rol gespeeld. Haar studenten en hoogleraren hebben nog al eens het voortouw genomen en op velerlei wijzen geprotesteerd en geageerd tegen het onrecht dat Vlaanderen is aangedaan.

De strijd voor Nederlandstalig onderwijs was een van die strijdpunten en deze zaak kreeg in de jaren zestig extra aandacht. Kernpunt was de vaststelling van de taalgrens in 1963, waardoor het Franstalige onderwijs aan de Leuvense Alma Mater en de verdere faciliteiten die de Franstalige studenten en docenten genoten, een anomalie werden.

De strijd om „Leuven Vlaams” viel, zeker voorzover het de universitaire wereld betrof, samen met een veel bredere emancipatiebeweging, het jongerenprotest, dat zich van rond 1960 tot rond 1970 in de Verenigde Staten en in West-Europa manifesteerde.

In *Studentenprotest in de jaren zestig* worden en het algemene studenten- en jongerenprotest en de Leuvense perikelen behandeld. Louis Vos geeft een heldere uiteenzetting over de achtergronden van de protestbeweging. De overige auteurs hebben hun krachten gewijd aan een chronologisch overzicht, waarin de gebeurtenissen in België en elders worden beschreven.

Het is interessant om te zien hoe de generatie die in welvaart en relatieve vrede opgroeide, juist tegen de welvaartsverschijnselen in opstand kwam, en hoe deze protesten grensoverschrijdend werkten. Thema's als de Derde Wereld, de rasdiscriminatie in de V.S., de behandeling van gastarbeiders in Europa, de atoombewapening en de milieuvraagstukken hielden velen bezig. In sommige kringen ('t Pallieterke) kloeg men al dat er te weinig protest voor Vlaamse eisen was. Het „We shall overcome” klonk vaker dan de „Vlaamse Leeuw”. Via ludieke acties en via een herondefekt marxistisch-leninistisch of meer modieus via trotskistisch of maoïstisch concept trok men tegen het onrecht ten strijde.

Een algemene trek was het wantrouwen tegen de zittende machthebbers waar dan ook. Hun werd starheid, autoritair en ondemocratisch handelen verweten (niet altijd ten onrechte) en dat werd aan de kaak gesteld in volksvergaderingen, sit-ins, teach-ins en, nog weinig bekommerd om het milieu, in talloze stencils en pamfletten en in demonstraties.

In deze mondiale protest sfeer werd ook gestreden voor een echte Vlaamse universiteit in Leuven. Het „Walen buiten” werd einde 1968 geformaliseerd. De Katholieke Universiteit Leuven en de Université Catholique de Louvain waren een feit. Na twee jaar strijd was ook het episcopaat bekeerd. Het had 13 mei 1966 dwars tegen de publieke opinie in Vlaanderen in nog een ondeelbaar overkoepelend bestuur voorgesteld, maar „de zeven volksvreemde purperen” waren nu ook tot andere gedachten gekomen. De laatste samenwerkingsban-

den tussen KUL en UCL, noodzakelijk in verband met de verhuizingen, konden in 1980 beëindigd worden.

Het was een kwestie geweest waarin de emoties hoog waren opgelopen. In *Vlaams Archief 88* kan men het verhaal van de Leuvense universiteit uitvoerig lezen. Direct betrokkenen geven daar hun ervaringen weer. Tekenend voor het hele klimaat waarin de splitsing zich afspeelde, is de uitspraak van de oud-rector mgr. E. Massaux: „C'est cela le péché contre l'esprit, celui dit l'évangile, qui ne sera pas pardonné”. (*Vlaams Archief 88*, p. 74)

In *Studentenprotest* krijgen ook de andere universiteiten aandacht. Zo lezen we over de verdere vernederlandsing van de Brusselse universiteit, over Gent en over de moeizame integratie van de UFSIA (Universitaire Faculteiten St.-Ignatius) en het RUCA (Rijks-Universitair Centrum Antwerpen) tot de UIA (Universitaire Instellingen Antwerpen). En passant krijgen we inlichtingen over AMADA en zijn leiders Kris Merckx en Ludo Martens, over actievoerders als Paul Goossens en Walter de Bock, over de Studenten Vak Beweging, over „Kritiese universiteiten” en helaas ook over de matrak hanterende politieagenten. Ook waren er mislukkingen en teleurstellingen in deze jaren van „aksie en flower power”, echte integratie met de arbeidende klasse vond nauwelijks plaats en in enkele landen ging een activistische kern onder de studenten en jongeren over tot terroristische daden tegen het establishment en zijn vertegenwoordigers.

Positief resultaat was dat er aan de universiteiten vormen van medezeggenschap werden gerealiseerd en dat de mondigheid van de burgerij in het algemeen is toegenomen. Bij velen bleef ook grote bereidheid bestaan om zich te blijven inzetten, niet alleen voor de Vlaamse zaak, maar ook voor meer algemene politieke en maatschappelijke zaken als de Derde Wereld, het milieu, Amnesty International en dergelijke. Deze bewustwording is door de crisis van de jaren zeventig en tachtig noch onder de actievoerders van toen noch onder de studentengeneratie van deze jaren geheel te niet gedaan.

Pieter VAN HEES